

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HÅGERYD I VÄXJÖ KOMMUN

Foto: Love Eriksen

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	4
1. Syftet med reservatet.....	4
2. Administrativa data	5
3. Historisk och nuvarande markanvändning.....	7
4. Områdets bevarandevärden	7
4.1. Natura 2000	7
4.2. Biologiska värden	8
4.3. Kulturhistoriska värden.....	8
4.4. Turism och friluftsliv	9
4.5. Anläggningar	9
5. Genomförda inventeringar och dokumentation.....	9
PLANDEL.....	10
6. Skötselområden	10
6.1. Bevarandemål för hela området	10
6.2. Generella riktlinjer och åtgärder för hela området	10
6.3. Skötselområden	12
7. Jakt och fiske	17
8. Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp.....	17
9. Barnperspektivet	17
10. Utmärkning	17
11. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	18
12. Förvaltning, tillsyn och uppföljning.....	19
13. Bilagor	19
a. Skötselplanekarta	20
b. Historiska kartor	21

BESKRIVNINGSDDEL

Hågeryd är beläget på ett höjdmassiv ca 2 mil norr om Växjö. Byn uppvisar ett öppet, mosaikartat jordbrukslandskap med åker, äng och betesmarker. Naturreservatet ligger i södra delen av byn. Gräsmarkerna ligger här väl samlade utefter en östsluttning med grundvattenutflöde på flera ställen. Variationen av växtsamhällen blir därmed stor, från torrängspartier till friska och fuktiga växtsamhällen. Floran är art- och individrik, och innehåller bl.a. arter som desmeknopp, slättergubbe, slätterfibbla, klasefibbla, svinrot, Jungfru Marie nycklar, nattviol, tvåblad, stagg, loppstarr, ängstarr, hartmansstarr, gullviva och smörbollor. Lindor hamlas.

1. SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och restaurera öppna och trädklädda ängs- och betesmarker så att de biologiska värdena knutna till såväl markflora som trädskikt bevaras och stärks,
- det rörliga friluftslivet ska ges möjlighet till naturupplevelser i ett artrikt och vackert kulturlandskap.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som förhindrar skogsbruk, rationalisering av jordbruket och olika typer av exploatering,
- befintliga ängs- och betesmarker hävdas och igenväxande marker restaureras där också livsmiljöer kan nyskapas för att värna skyddsvärda arter,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

2. ADMINISTRATIVA DATA

Naturresevatets namn	Hågeryd
NVR-id	2044828
Kommun	Växjö
Distrikt	Öjaby
Natura 2000-område som berörs	SE0320167 Hågeryd
Lägesbeskrivning	Hågeryd ligger 10 km NV om Växjö.
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 482130, Y: 6312275
Kartblad Index 100 km	63E
Kartblad Index 5 km	63E 1i SV
Naturgeografisk region	11 SÖ Smålands skog-/sjörik slätt
Huvudsaklig objektkategori	O, Odlingslandskap med ängar och betesmarker
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde (Habitat/Species Management Area)
Fastigheter och ägarkategori	<u>Hågeryd 2:5</u> Naturvårdsverket <u>Hågeryd 2:9</u> Privat
Servitut/rättigheter/samfälligheter	<i>Rättigheter</i> <u>Kraftledning - 0781IM-09/5986.1</u> E.on Elnät Sverige AB
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	12,0 ha.
Förvaltare av naturresevatet	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Tabell 1. Prioriterade bevarandevärden

Typ	Värde
Markslag	slätterängar, betesmarker
Strukturer	artika gräsmarker, gamla ädellövträd, multnande ved, hålträd
Arter	desmeknopp, slättergubbe, slätterfibbla, klasefibbla, svinrot, Jungfru Marie nycklar, nattviol, tvåblad, stagg, loppstarr, ängsstarr, hartmansstarr, gullviva, smörbollor, almlav.
Friluftsliv	vackra och tillgängliga äldre gräsmarker

Tabell 2. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden (KNAS) och enligt bevarandemålen

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Tallskog	0,3	0
Barrblandskog	0,2	0
Lövblandad barrskog	1,3	0
Triviallövskog	0,3	0
Ädellövskog	1,7	0
Triviallövskog med ädellövinslag	1,4	0
Ungskog inklusive hyggen	2,2	0
Övriga skogsimpediment	0,3	0
Odlad mark	1,2	0
Äng	1,2	7,3
Betesmark	0	4,6
Övrig öppen mark	0,9	0
Friluftsanläggningar	0	0,1
Okarterat	1,0	0
SUMMA	12,0	12,0
Varav produktiv skogsmark	7,3	

3. HISTORISK OCH NUVARANDE MARKANVÄNDNING

Laga skifte genomfördes i byn Hågeryd år 1870. Av skifteskartan (bilaga 2b) framgår att all mark i naturreservatet, utom skötselområde 3 (utvecklingsmark), vid den tiden utgjordes av ängs- eller åkermark. Vissa delar av åkermarken har sedermera övergått till slåtteräng eller betesmark och delar av denna har växt igen i sen tid. På Hågeryd 2:9 (norra delen av reservatet) utgjordes år 1870 all mark av slåtteräng utom den åker som angränsar till skötselområde 4c invid Lillesjön.

År 1905 kom Hågeryd Södra i Henning Gustafssons ägo. Slåtterängarna var då mer eller mindre öppna med sikt från bostadshuset i väster ner mot Lillesjön och Helgasjön i öster och den björkskog som nu finns i skötselområde 2a var en öppen äng. Då Henning Gustafsson avled 1940 hade jordbruket på gården inte mekaniserats och sönerna Erik och Sigvard Gustafsson övertog brukandet och fortsatte användandet av traditionella jordbruksmetoder. Gårdens landskap kom därefter även fortsatt att präglas av lieslåtter och ett i huvudsak hästdrivet jordbruk under resterande del av 1900-talet.

Den norra delen av reservatet, del av fastigheten Hågeryd 2:9, övergick tidigt från slåtter- till betesmark, medan arealen slåttermark på Hågeryd Södra sakta successivt minskade under slutet av 1900-talet och i början av 2000-talet. De kvarvarande slåtterängarna har fram till dags dato skötts på ideell basis av Kronobergs Slåttergille.

4. OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN

4.1. NATURA 2000

Naturreservatet innehåller ett Natura 2000-område som klassas som typen SCI (=Sites of Community Importance), d.v.s. för bevarande av livsmiljöer för växter och djur. I området finns arter och naturtyper som är listade i art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG) och i fågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG). Sverige förbinder sig att skydda och vårda dessa områden så att en gynnsam bevarandestatus för områdets arter och naturtyper upprätthålls. En bevarandeplan för Natura 2000-området har upprättats och fastställts. Det främsta syftet med Natura 2000-området Hågeryd är att bibehålla och intensifiera hävden på nuvarande och före detta ängsmark så att det hävdgynnade växt- och djurlivet kan bestå och utvecklas.

Tabell 3. Naturtyper inom Natura 2000

Kod	Namn	Areal i ha
6270	Silikatgräsmarker	1,3
6410	Fuktängar	0,2
6510	Slätterängar i låglandet	1,4
6530	Lövängar	0,8
9070	Trädklädd betesmark	0,6
Total skyddad areal:		6,1

4.2. BIOLOGISKA VÄRDEN

Naturresevatets högsta biologiska värden är knutna till de ännu hävdade artrika slättermarkerna. Grundvattenutflöden ur östslutningen bidrar till artrikedomen och på ett sådant ställe växer de rödlistade arterna hartmansstarr och desmeknopp. Området har också trädvärden, framförallt i den norra delen. Här växer lönnlav, krushättemossa, fällmossa, guldlockmossa, platt fjädermossa och almlav på träden. Delar av resevatet befinner sig idag i igenväxning där de biologiska värdena knutna till slätterängar minskar. I delområden med höga trädvärden är det viktigt att hitta en balans mellan värdena knutna till kryptogamfloran i trädsiktet och kärlväxtfloran i fältsiktet. Ask och lind bär spår av hamling. Då ask (och alm, som också förekommer) är svårt drabbade av insektsburna svampsjukdomar är det önskvärt att nyhamling av lind och lönn sker för att om möjligt behålla trädvärdena i området i kombination med ett mer öppet slätterängslandskap. Många av de kryptogamer som idag lever på hamlade eller före detta hamlade askar i området skulle på sikt kunna fortleva på friska, hamlade lönnar.

4.3. KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Naturresevatet bär en mycket tydlig prägel av ett äldre jordbrukslandskap med små brukningsenheter och avgränsningar i form av stenmurar och terrasser. Antalet odlingsrösen är också stort. Flera äldre brukningsvägar finns och många träd bär spår av hamling. Att Erik och Sigvard Gustafssons brukningsmetoder dokumenterats på film och i litteratur bidrar till att de kulturhistoriska värdena är höga, väldokumenterade och välkända.

4.4. TURISM OCH FRILUFTSLIV

4.4.1. Tillgänglighet

Området är beläget nära Växjö och stadens flygplats. En busshållplats finns inom gångavstånd. Mark är avsatt inom skötselområde 5 för anläggande av en parkeringsplats med tillhörande rast- och informationsplats.

4.4.2. Slitage och störningar

För att bevara den artrika ängsfloran är det viktigt att besökare använder markerade leder och rastplatser under sommarhalvåret fram tills det att slåttarna är avslutad. Tramp i slåtterängarna från maj till augusti skadar floravärdena och försvårar slåttarna. Eventuellt tramp efter slåttarna torde i det närmaste vara en fördel då det, i kombination med efterbete, innebär en önskvärd störning som minskar tillväxten av mossa och ökar möjligheterna till fröspridning.

4.5. ANLÄGGNINGAR

Naturreseptat saknar idag anläggningar. Parkeringsplats, rast- och informationsplatser och en vandringsled med en utformning som skonar naturvärden och ger besökare en helhetsupplevelse av området bör anläggas och underhållas.

5. GENOMFÖRDA INVENTERINGAR OCH DOKUMENTATION

Länsstyrelsen i Kronobergs län, *Riksintresse för naturvård*, områdesID NRO 007036

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989. *Kronobergs Natur. Naturvårdsprogram för Kronobergs län.*

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1995. *Program för övervakning och uppföljning av biologisk mångfald i odlingslandskapet i Kronobergs län.*

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2002-2004. *Ängs- och betesmarksinventeringen.*

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2004. *Basinventering av Natura 2000-områden.*

Naturvårdsverket, 1996. *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.*

Skogsstyrelsen distrikt Kronoberg, 1994. *Nyckelbiotopsinventering.*

Växjö kommun, planeringsenheten, 1994. *Ängs- och hagmarker i Växjö kommun.*

PLANDEL

6. SKÖTSELOMRÅDEN

Naturreseptatet är indelat i 5 skötselområden (i vissa fall med tillhörande delområden), se skötselplanekartan (bilaga 2a).

6.1. BEVARANDEMÅL FÖR HELA OMRÅDET

Den totala arealen hävdade naturliga gräsmarker inom området ska vara minst 4,3 ha. Arealen slåtteräng som hävdas genom slåtter ska öka. Bete på betesmarker och slåtter med efterbete med nötkreatur eller häst på slåtterängar ska prägla området. Målsättningen på sikt är att all historisk slåttermark inom skötselområdena 1 och 2a ska skötas genom slåtter.

Ädellövträd ska prägla trädskiktet och krontäckningen ska vara gles. Det ska finnas en variation av trädslag, trädålder, skiktning och olikformighet i träd- och buskskikt och det ska finnas gamla och grova lövträd, vidkroniga träd, hamlade träd, hålträd och död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett dominerande inslag genom en mosaik av helt öppna respektive glest beskogade delar, samt bryn.

Igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Främmande arter ska inte finnas i området. Det ska finnas följande typiska arter: desmeknopp, slåttergubbe, slåtterfibbla, klasefibbla, svinrot, Jungfru Marie nycklar, nattviol, tvåblad, stagg, loppstarr, ängsstarr, hartmansstarr, gullviva, smörbollor och almlav.

Det ska finnas skyltar och anordningar för friluftslivet som är informativa, intressanta och säkra.

6.2. GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER FÖR HELA OMRÅDET

Restaureringsåtgärder för att omföra hela området till gräsmark med varierande täckningsgrad av träd och för att öka de befintliga värdena i dagens gräsmarker ska utföras i naturreseptatet. Följande skötselåtgärder får utföras i hela området:

- regelbunden hävd med bete, eller fagning, slåtter och därefter tillhörande efterbete med nötkreatur eller häst för att gynna artrikedom och de utpekade hävdgynnade arterna,
- avverkning av träd, tillskapande och utplacering av död ved (inkl. död ved från områden utanför reseptatet), röjning av sly, hamling, veteranisering, flytt av vindfällor,
- naturvårdsbränning,
- bekämpning av invasiva arter och igenväxningsvegetation,

- uppsättning av fågel- och insektsholkar och andra åtgärder för att gynna dessa artgrupper,
- utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter,
- skapande av jordblottor,
- gödsling regleras genom reservatsföreskrifterna.

Ovanliga lavar, mossor och svampar som är knutna till gamla träd förekommer i området. Hålträd är mycket värdefulla för fåglar och vedlevande insekter. Vid körning med maskiner är det mycket viktigt att inte köra nära gamla träd och se till att det inte uppstår skador på trädens rötter.

Vid naturvårdsåtgärder som berör träd ska lövträd generellt gynnas framför barrträd, och ädellöv, asp och sälg ska i sin tur gynnas framför björk. Gran och björk får tas ut ur området. För övriga lövträdsarter gäller att stamdelar och grenar över 20 cm i diameter i grövsta änden lämnas i naturreservatet, men får vid behov flyttas till skötselområde 3. Mindre rishögar får gärna lämnas till förmån för vedlevande insekter, helst i solbelysta lägen, där de inte skadar floravärden. För att påskynda utvecklingen av naturvärdena får träd på olika sätt skadas genom s.k. veteranisering eller hamlas genom traditionell lövtäkt. Grenar och fallna träd som bedöms vara farliga eller försvårar framkomligheten får flyttas till annan lämplig plats inom reservatet, eller tas ut enligt ovan.

Vildbin och andra gaddsteklar bygger bon i blottor med mineraljord. Blottor kan därför skapas på konstgjord väg. Vissa arter av bin lever i gamla kläckhål från vedlevande skalbaggar. Det är därför viktigt med död ved där bin kan bygga bon. Andra arter bygger bon i stjälkar av t ex hallon och björnbär. Nektarrika träd och buskar som sälg, vide, rönn, lönn, lind, hagtorn, apel, nypon, hallon, björnbär m.fl. är mycket viktiga för blombesökande insekter som vildbin och skalbaggar. Det är därför viktigt att spara eller plantera buskage av sådana buskar och träd.

6.3. SKÖTSELOMRÅDEN

Tabell 4. Skötselområden

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Slätteräng	1	2,7
2. Löväng och trädklädd betesmark	1	3,6
3. Utvecklingsmark	1	4,6
4. Äldre åkrar	3	1,0
5. Friluftsliv	1	0,1
SUMMA		12,0

Skötselområde 1: Slätteräng (2,7 ha)

Beskrivning

Glest trädbevuxen slätteräng vars centrala delar hävdats genom traditionell lieslätter och efterbete fram till reservatets bildande. Ängarna är mycket artrika och utgör kärnan i naturreservatet och Natura 2000-området. Den södra delen av skötselområdet har under lång tid betats istället för att slås och i denna del finns ett restaureringsbehov som består i att hugga bort igenväxande träd och återuppta slätter. Centralt i området finns ett grundvattenutflöde som bidrar till hög artrikedom.

Bevarandemål

Arealen slätterängar i låglandet (naturtyp 6510) ska vara minst 1,4 ha.

Arealen silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 1,3 ha.

Ädellövträd ska prägla trädskiktet och krontäckningen ska vara gles. Det ska finnas en variation av trädslag, trädålder, skiktning och olikformighet i träd- och buskskikt och det ska finnas gamla och grova lövträd, hamlade träd, och hålträd. Solexponerade och varma miljöer och strukturer ska utgöra ett dominerande inslag i området. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut, med undantag för år då vårbränning ska genomföras efterföljande år.

Främmande eller invasiva arter samt igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Det ska finnas följande typiska arter: desmeknopp, slättergubbe, slätterfibbla, klasefibbla, svinrot, Jungfru Marie nycklar,

nattviol, tvåblad, stagg, loppstarr, ängsstarr, hartmansstarr, gullviva och smörbollor.

Skötselåtgärder

- regelbunden hävd med fagning, slåtter och därefter tillhörande efterbete med nötkreatur eller häst för att gynna artrikedom och de utpekade hävdgynnade arterna. Enstaka år med hävduppehåll för att möjliggöra efterföljande vårbränning får förekomma,
- sly röjs,
- bränning får utföras,
- jordblottor får skapas,
- utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter får ske,
- hamling och veteranisering av lämpliga träd utförs vid behov.

Skötselområde 2: Löväng och trädklädd betesmark (3,6 ha)

Beskrivning

Trädbevuxen löväng och trädklädd betesmark vars södra hälft (skötselområde 2a) fortfarande är påverkad av slåtter men där tilltagande igenväxning tagit överhanden. Den norra delen (skötselområde 2b) är istället betespräglad och där har trädskiktet tillåtits sluta sig än mer. Trädvärdena är bitvis höga inom området. Flera träd med spår av hamling finns. I den östra delen av 2b, angränsande till Lillesjön, finns en före detta åkermark glest bevuxen med björk.

Bevarandemål

Arealen löväng (6530) ska vara minst 0,8 ha. Arealen trädklädd betesmark (9070) ska vara minst 0,6 ha.

Ädellövträd ska prägla trädskiktet. Det ska finnas en variation av trädslag, trädålder, skiktning och olikformighet i träd- och buskskikt och det ska finnas gamla och grova lövträd, hamlade träd, hålträd och död ved i olika former och nedbrytningsstadier. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut, med undantag för år då vårbränning ska genomföras efterföljande år.

Främmande eller invasiva arter samt igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Området ska vara artrikt med typiska arter för lövängar.

Skötselåtgärder:

Skötselområdet bör generellt sett öppnas upp för att gynna floravärdena samtidigt som de höga trädvärdena bevaras. Detta ska ske genom en

successiv utglesning där icke naturvårdsintressanta träd avverkas över tid och där naturvårdsintressanta träd i högre utsträckning än idag hamlas för att möjliggöra en kombination av flora- och trädvärden. Både nyhamling och restaureringshamling behöver ske. I skötselområde 2a, där trädvärdena är lägre, kan en kraftigare utglesning genomföras. Under en restaureringsfas kan hela eller delar av skötselområde 2a betas tills dess att grässvålen är i sådant skick att slåtter åter kan genomföras. Den före detta åkermarken i östra delen av skötselområde 2b kan på sikt med fördel skötas på samma sätt som skötselområde 4c, d.v.s. genom traktorslätter, om det genom skötselåtgärder går att åstadkomma liknande förutsättningar i detta område. I övrigt sköts 2b genom bete.

- träd avverkas och området öppnas upp för att öka floravärdena,
- regelbunden hävd med bete, eller fagning, slåtter och därefter tillhörande efterbete med nötkreatur eller häst för att gynna artrikedom och de utpekade hävdgynnade arterna. Enstaka år med hävduppehåll för att möjliggöra efterföljande vårbränning får förekomma. Under restaureringsfasen kan hela eller delar av området betas,
- sly röjs,
- bränning får utföras,
- jordblottor får skapas,
- utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter får ske,
- hamling och veteranisering av lämpliga träd utförs vid behov.

Skötselområde 3: Utvecklingsmark (4,6 ha)

Beskrivning

Ett område som i huvudsak består av lövrik ungskog naturligt föryngrad efter stormen Gudrun 2005. Övriga delar av skötselområdet består av yngre eller medelålders skog där vissa delar är präglade av gran. I den norra delen finns en del äldre ädellövträd som på sikt kan utveckla höga trädvärden. Längs Lillesjön finns en del tall som bör sparas för att på sikt kunna bära rovfågelbon.

Bevarandemål

Området ska utvecklas till en artrik gräsmark som antingen är öppen, har ett trädskikt med solitära träd eller i dungar, t.ex. hässlen, eller en blandning av dessa. Skötseln anpassas här efter de naturvärden som successivt uppkommer när hävden återupptas. Utmed stranden ska arealen fuktängar (6410) vara minst 0,2 ha.

Skötselåtgärder

Området ska utvecklas till en artrik träd bärande gräsmark för att förstärka värdena i övriga delar av reservatet. Detta ska ske genom en successiv utglesning av trädskiktet där endast träd som på sikt bedöms kunna utveckla höga trädvärden sparas. Genom att yngre träd hamlas kan ett större antal träd än annars tillåtas inom området. Bete bör påbörjas så snart detta bedöms kunna ske utan att betesdjuren påverkar unga ädellövträd negativt.

- avverka och röj gran och björk. Gynna ädellöv, asp, sälg, rönn och i strandkanten tall. Lönn gynnas särskilt i den mån den förekommer,
- regelbunden hävd med bete där betesläppet på sikt gärna får vara sent för att möjliggöra kolonisation av slättergynnad flora inom området. Enstaka år med hävduppehåll för att möjliggöra efterföljande vårbränning får förekomma,
- bränning får utföras,
- utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter får ske.

Skötselområde 4: Äldre åkrar (1,0 ha)

Beskrivning

Åkermark som i sen tid brukats till vallodling.

Bevarandemål

Gräsmarker med artrikt växt- och djurliv. Om intresserad brukare finns får åkermarken, efter samråd med reservatsförvaltaren, brytas för odling av äldre spannmålssorter med tillhörande hotade åkerogräs.

Skötselåtgärder

Områdena ska skötas genom traktorslätter och bortförsel av vegetationen vid samma tid på året som slätterängarna inom reservatet slås. För att påskynda minskningen av näringsbelastningen inom områdena kan åkrarna inledningsvis slås två gånger om året. Områdena efterbetas vid samma tid som övriga slätterängar. Om risk för förskjutning av näringsämnen från åkermarken till intilliggande slätterängar genom efterbete föreligger kan områdena fallas av tills dess att näringsbelastningen minskat på åkermarken. Alternativt sköts områdena genom bete anpassat till hävdgynnad flora eller som allmogeåkrar.

- regelbunden hävd med slätter och därefter tillhörande efterbete med nötkreatur eller häst för att gynna artrikedomen och de utpekade hävdgynnade arterna. Enstaka år med hävduppehåll för att möjliggöra efterföljande vårbränning får förekomma,

- åtgärder för att begränsa dominerande och oönskade arter får göras,
- sly röjs,
- bränning får utföras,
- jordblottor får skapas,
- utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter får ske.

Skötselområde 5: Friluftsliv (0,1 ha)

Beskrivning

Hågeryd är välkänt bland allmänheten på grund av den publicitet som förekommit kring de tidigare brukarna Erik och Sigvard Gustafsson och deras användande av äldre jordbruksmetoder. Området är också mycket naturskönt och från naturreservatet har besökare utsikt över Lillesjön och Helgasjön i öster. Området är beläget nära Växjö och stadens flygplats. En busshållplats finns inom gångavstånd. Mark är avsatt inom skötselområde 5 för anläggande av en parkeringsplats med tillhörande rast- och informationsplats.

Bevarandemål

Informationen i området ska vara lättillgänglig och bidra till att förhöja upplevelsen av besöket, genom att den är lättläst, fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Informationen ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och underlätta för besökarna.

Skötselåtgärder

- informationsskyltar sätts upp på lämpliga platser,
- en parkeringsplats, förslagsvis med tillhörande rast- och informationsplats med eldstad, bör anläggas,
- en vandringsled med en utformning som skonar naturvärden och ger besökare en helhetsupplevelse av reservatet anläggs och underhålls,
- Länsstyrelsens hemsida ska ha god information om områdets naturvärden,
- gränsmarkering av området ska ske.

7. JAKT OCH FISKE

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att utfodra vilt, sätta upp saltsten för vilt eller anlägga åtel inom reservatet. I övrigt inskränker inte naturreservatet rätten till jakt och fiske i området. Om behov finns kan Länsstyrelsen ge sitt godkännande till att jaktorn byggs och siktgata öppnas på lämplig plats.

8. BRÄNDER, STORM, ÖVERSVÄMNINGAR, INSEKTS-/SVAMPANGREPP

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid t.ex. storm, insektsangrepp eller översvämning gäller följande. All löv- och tallved (förutom björk) lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde eller om det är stora mängder till annat naturreservat. Om dessa händelser medför mycket stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Eftersom det främsta syftet med naturreservatet inte är att skapa multnande ved av gran kan angrepp av insekter som riskerar att medföra betydande skada på grannfastighet åtgärdas genom borttransport, barkning eller motsvarande av gran.

9. BARNPERSPEKTIVET

Området ska genom information, stigar och rastplatser m.m. vara tillgängligt för både barn och vuxna.

10. UTMÄRKNING

Reservatsgränsen ska märkas ut vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att det går att se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller fastighetsägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt. Reservatsgräns utmed väg placeras utanför vägområdet så att vägunderhållet inte påverkas av reservatet.

11. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Tabell 5. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder

Skötsel- område	Åtgärd	Prioritet, 1-3	Tidpunkt
1, 2a	Regelbunden hävd med fagning, slåtter och därefter tillhörande efterbete med nötkreatur eller häst för att gynna artrikedom och de utpekade hävdgynnade arterna.	1	Årligen
2b, 3	Bete.	2	Inom 5 år
1-3	Avverkning av träd, tillskapande av död ved, röjning av sly.	1	Inom 5 år
1-3	Hamling och veteranisering av lämpliga träd.	2	Inom 5 år
1-5	Uppsättning av fågel- och insektsholkar och andra åtgärder för att gynna dessa artgrupper.	3	Inom 10 år
1-5	Utsättning av i naturtyperna naturligt förekommande arter.	3	Vid behov
1-5	Invasiva arter och igenväxningsvegetation bekämpas.	1	Vid behov
1-5	Gränsmarkering.	1	Inom 5 år
5	Information om reservatet.	1	Inom 5 år
5	Friluftsanordningar.	1	Inom 5 år

Prioritet: 1= Högst, 2= Hög, 3= Lägre

12. FÖRVALTNING, TILLSYN OCH UPPFÖLJNING

Länsstyrelsen är ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder. Länsstyrelsen har även ansvar för den operativa tillsynen i naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som framöver kommer att fastställas av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

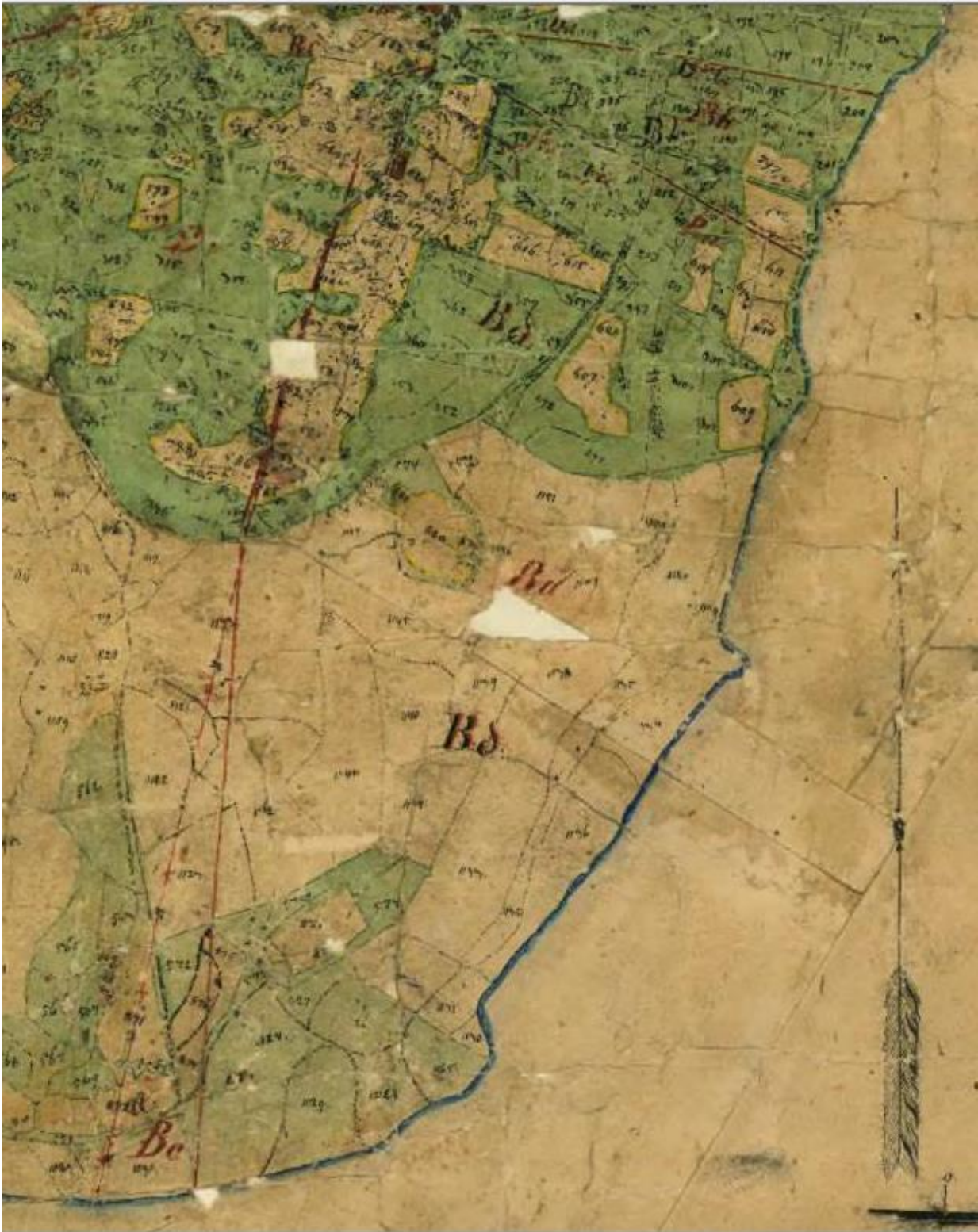
- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

13. BILAGOR

a. Skötselplanekarta

b. Historiska kartor

Bilaga 2b. Utsnitt ur laga skifteskartan över Hågerö by år 1870.